

Konference SNEPEDA

EKOV 2012 - 2018 a aktuální situace v oblasti vzdělávání SP v ČR

Alexandr Zvonek

Bratislava 30.06.2018

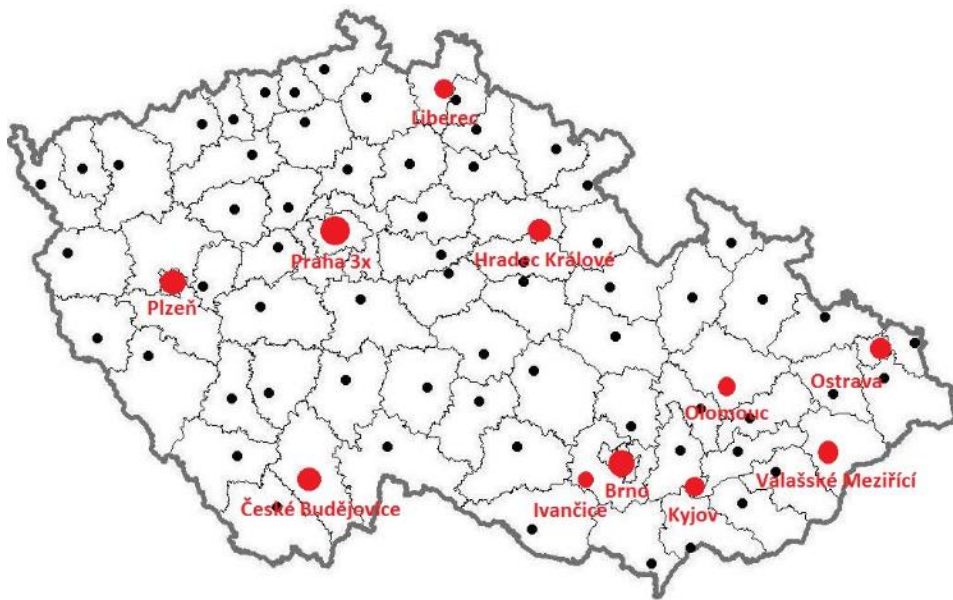

ZVONEK

SYSTÉM PÉČE O DĚTI (ŽÁKY) SE SP V ČR

- ▶ Zavádění novorozeneckého screeningu sluchových vad (2012).
- ▶ Lékařská péče (pediatr, ORL, foniatr, audiolog).
- ▶ Střediska rané péče (Centrum pro dětský sluch Tamtam o.p.s. <http://www.detskysluch.cz/>).
- ▶ Speciálně pedagogická centra (většinou při jednotlivých školách pro „sluchově postižené“), popř. Pedagogicko-psychologické poradny.
- ▶ Školy v ČR s tradicí zaměřenou na péči o děti a žáky se sluchovým postižením.

STATISTIKA - ŠKOLSTVÍ A SP V ČR

▶ Statistická ročenka MŠMT ČR 2017/2018

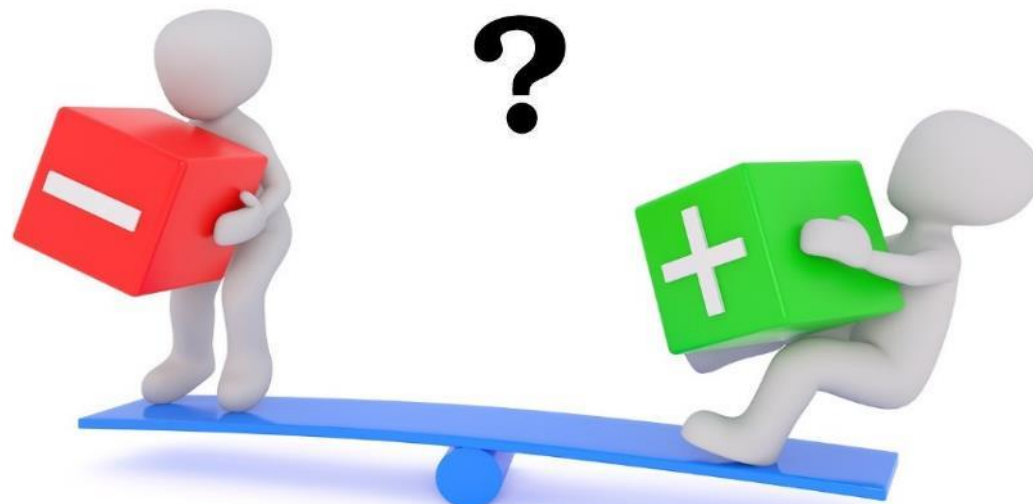
- ▶ předškolní vzdělávání - SVP **140** (z toho těžké SP 101) a bez SVP - SP **130** (z toho těžké SP 69)
- ▶ základní vzdělávání - SVP **484** (z toho těžké SP 299) a bez SVP - SP **689** (z toho těžké SP 254)
- ▶ střední vzdělávání - SVP **209** (z toho těžké SP 158) a bez SVP - SP **234** (z toho těžké SP 80)
- ▶ + konzervatoře, jiné školy, jiné formy vzdělávání (jednotky, max. desítky)

▶ Odhady:

- ▶ „Komentář k přehledu podpůrných opatření MŠMT ČR“ (2015)
- ▶ ročně se rodí cca 100 dětí s těžkým SP (jiné zdroje udávají 70 - 90 dětí), 600 - 1 200 dětí se středně těžkým SP a několik stovek dětí s lehkým SP + vady získané v ranějším věku
- ▶ hrubý odhad 1 500 dětí se SP v populačním ročníku, celkem cca **24 000 dětí/žáků/studentů se SP** (3 roky MŠ, 9 let ZŠ, 4 roky SŠ = $16 \times 1\,500 = 24\,000$)
- ▶ ve školách ale dle statistické ročenky (MŠ, ZŠ, SŠ) jen **1 886** dětí se SP

SOUČASNOST - BUDOUCNOST

- ▶ Optimistický vs. pesimistický pohled do budoucnosti.
- ▶ Velké změny ve školství SP nejen v ČR, SK, ale i v jiných státech.
- ▶ Technologie, filozofie, společnost...

ROZSUDEK D.H.

- ▶ Na začátku byla stížnost (18 romských dětí, organizace Vzájemné soužití) na ČR kvůli zařazování romských dětí do zvláštních škol - 1999.
- ▶ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva v případě „D.H. a ostatní versus ČR“ - 2007.
- ▶ ČR diskriminovala romské děti.
- ▶ Start inkluzivní politiky.

NAPIV 2009

- ▶ Národní akční plán inkluzivního vzdělávání (schválen 2010)
- ▶ Cíl - zvýšit *míru inkluzivního pojetí vzdělávání v českém vzdělávacím systému.*
- ▶ Poměrně široký tým, zainteresovaní z různých oblastí.
- ▶ Postupná disharmonie v rámci pracovního týmu, rozpad 2011 (2012).

EKOV 2012

- ▶ Lidé zapojení do NAPIV pro oblast sluchového postižení (především univerzity) chtěli v činnosti po útlumu NAPIV pokračovat
- ▶ Vznik Expertní komise pro otázky vzdělávání neslyšících pod hlavičku Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel (ASNEP) - počátek EKOV 2012.
- ▶ Panika mezi školami pro SP v ČR (řediteli).
- ▶ EKOV - otevřenost, vstřícnost, spolupráce (odborníci i laici, ředitelka, zástupce...).
- ▶ Cíle stejné jako školy, proč panika?

EKOTN, EKOV, EKSP, KST, LK

ČLENOVÉ EKOV

- ▶ mgr. Tamara Kováčová (do 2016)
- ▶ dr. Andrea Hudáková
- ▶ mgr. David Jorda - neslyšící
- ▶ mgr. Iva Rindová
- ▶ mgr. Lucie Štefková - neslyšící
- ▶ mgr. Petr Vysuček - neslyšící
- ▶ dr. Alexandr Zvonek - neslyšící
- ▶ mgr. Anna Cícha Hronová (od 2016)
- ▶ mgr. Marie Basovníková (od 2016) - neslyšící

CÍLE EKOVO

- ▶ Hlavní cíl: celkové zlepšení podmínek a kvality vzdělávání dětí se SP.
- ▶ Širší pojetí, zaměření na to, co je aktuální, co představuje rizika ve vzdělávání SP.

CÍLE A ČINNOST EKOV

- ▶ Počátek - dotahovat nedořešené (mj. i to co trápilo samotné školy, např. kurzy ZJ pro rodiče, tlumočníci a přepisovatelé, podpůrná opatření...)
- ▶ Legislativa, prováděcí předpisy, dokumenty aj..... Dodržování, změny, revize, rozpory (MŠMT ČR). Krátké lhůty, nepromyšlené kroky (stížnost i ze strany VOP), časté změny, nevhodná terminologie. I když jsme v kontaktu s ministry, náměstky, řediteli pracovišť atd., ale není to snadné a hlavně ne rychlé.
- ▶ Inspekční činnost (ČŠI).
- ▶ Uzpůsobení podmínek pro testování žáků se SP - 5. a 9. třídy, přijímací a závěrečné zkoušky vč. maturit SP (MŠMT ČR).
- ▶ Revize sběru statistických dat a průběh výzkumných šetření týkajících se vzdělávání SP.

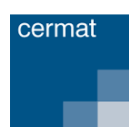
CÍLE A ČINNOST EKO

- ▶ Učebnice, studijní materiály (MŠMT ČR).
- ▶ Optimalizace pregraduální přípravy budoucích pedagogů žáků se SP (VŠ).
- ▶ Společný Evropský referenční rámec pro jazyky - SERR (CEFR).
- ▶ Návrh Komplexního systému vzdělávání pro osoby se SP.
- ▶ Aktivní zapojení do diskuzí k projektům a dokumentům, které zasahují (také) do oblasti vzdělávání osob se SP.
- ▶ Mediální a osvětová činnost.

SPOLUPRÁCE

- ▶ **MŠMT ČR** (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy): legislativa, základní školské dokumenty.
- ▶ **NIDV** (Národní institut dalšího vzdělávání): školení asistentů, podpora škol v oblasti inkluze.
- ▶ **NÚV** (národní ústav pro vzdělávání): metodiky, revize Rámcových vzdělávacích programů aj.
- ▶ **ČŠI** (Česká školní inspekce): inspekční činnost, šetření ve školách.
- ▶ **CERMAT** (Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání): testování, jednotné zkoušky, závěrečné zkoušky.
- ▶ **EDUin** (Informační centrum o vzdělávání): především možnost veřejného vyslovení výhrad, nesouhlasu atd. s činností státních institucí, informační kampaně.
- ▶ Další: ASP ČR, ČOSIV,

LIMITY EKOV

- ▶ Personální limity: omezený počet vhodných osob (požadavky: VŠ vzdělání pedagogického směru, neslyšící nativní uživatel ČZJ, praxe ve školství, čas a zájem...).
- ▶ Komunikační limity: různé jazykové preference a kompetence, časová náročnost při komunikaci ve ZJ.
- ▶ Časové limity: práce v EKOV je dobrovolná, nehonorovaná, nad rámec našich pracovních povinností.
- ▶ Odborné limity: právo...
- ▶ Občas musíme použít “násilné” cesty: stížnost k Veřejnému ochránci práv, zástupci neslyšících, rodiče.... to není dobře, ale jinak to většinou nejde (viz případ D.H.).
- ▶ “Stavíme dům od střechy”: řešíme věc od VŠ, přes maturity a SŠ směrem dolů.

DALŠÍ

- ▶ V ČR začala fungovat pracovní skupina pro vytvoření metodické koncepce výuky znakového jazyka a pak dalších jazyků...
- ▶ Stížnost Veřejnému ochránci práv na diskriminaci při přijímacím řízení (a studiu) na Pedagogické fakulty VŠ.
 - ▶ U některých oborů dokládání logopedického vyšetření, hra na hudební nástroj... (Učitelství pro MŠ).
 - ▶ Doporučení vysokým školám (MU, UK, UJEP).

VZDĚLÁVÁNÍ, ŠKOLSTVÍ

- ▶ Prosazování společného vzdělávání neslyšících (nejen ČR).
- ▶ Společné vzdělávání - nová výzva. Inkluze je „speciální vzdělávání“.
- ▶ Trvat na kvalitním vzdělávání pro děti.
- ▶ Nižší počet neslyšících dětí ve školách = zhoršení kvality vzdělávání, rozpad komunity.
- ▶ „Speciální škola“ nemá být vnímána jako „poslední možnost“ pro dítě.
- ▶ Rozhodují rodiče (legislativa je na jejich straně), ale musí mít informace.
- ▶ Pozitivně oslovit (zaujmout) rodiče a být s nimi v kontaktu.
- ▶ Inkluzivní tendence přinesly značnou zátěž (především administrativní) na SPC a PPP i školy samotné. Formality!! A co děti, žáci?

VZDĚLÁVÁNÍ, ŠKOLSTVÍ

- ▶ Vzdělání neslyšící napomáhají směřování a rozvoji komunity (Masarykova univerzita - přes 115 neslyšících absolventů různých oborů od právníků, přes pedagogy, biology po informatiky a další). Zaměřit se na pozitivní prezentaci, být otevřený vstřícný.
- ▶ Mezinárodní studijní mobility, vzdělávání „v Evropě“.
- ▶ Jazykové kompetence, vzdělávání v majoritním, tj. v českém jazyce (psaná forma) a dalších jazycích.
- ▶ Na vzdělání nahlížet jako na celoživotní proces, nejen MŠ, ZŠ, ale třeba i senioři. Tam je určitý potenciál, který je možné naplňovat.
- ▶ Vzdělávání není jen o vzdělávání v institucích.

ANEPL

- ▶ Asociace neslyšících pedagogů a neslyšících lektorů (ANEPL) je nezávislá, demokratická, profesní zájmová organizace.
- ▶ Založena 2017.
- ▶ Předsedkyně Veronika Rafflerová.
- ▶ Přednášky, semináře, workshopy, školení.
- ▶ Setkání (již 3 setkání, pravidelně v dubnu).
- ▶ Web: <http://anepl.cz/>.

XVIII WORLD CONGRESS of the World Federation of the Deaf 23 - 27 July 2019, PARIS

- ▶ **Téma Sign Language rights for all**
(Právo na znakový jazyk pro všechny).
- ▶ Abstrakty do 15. června 2018.

<https://www.wfdcongress2019.org/>

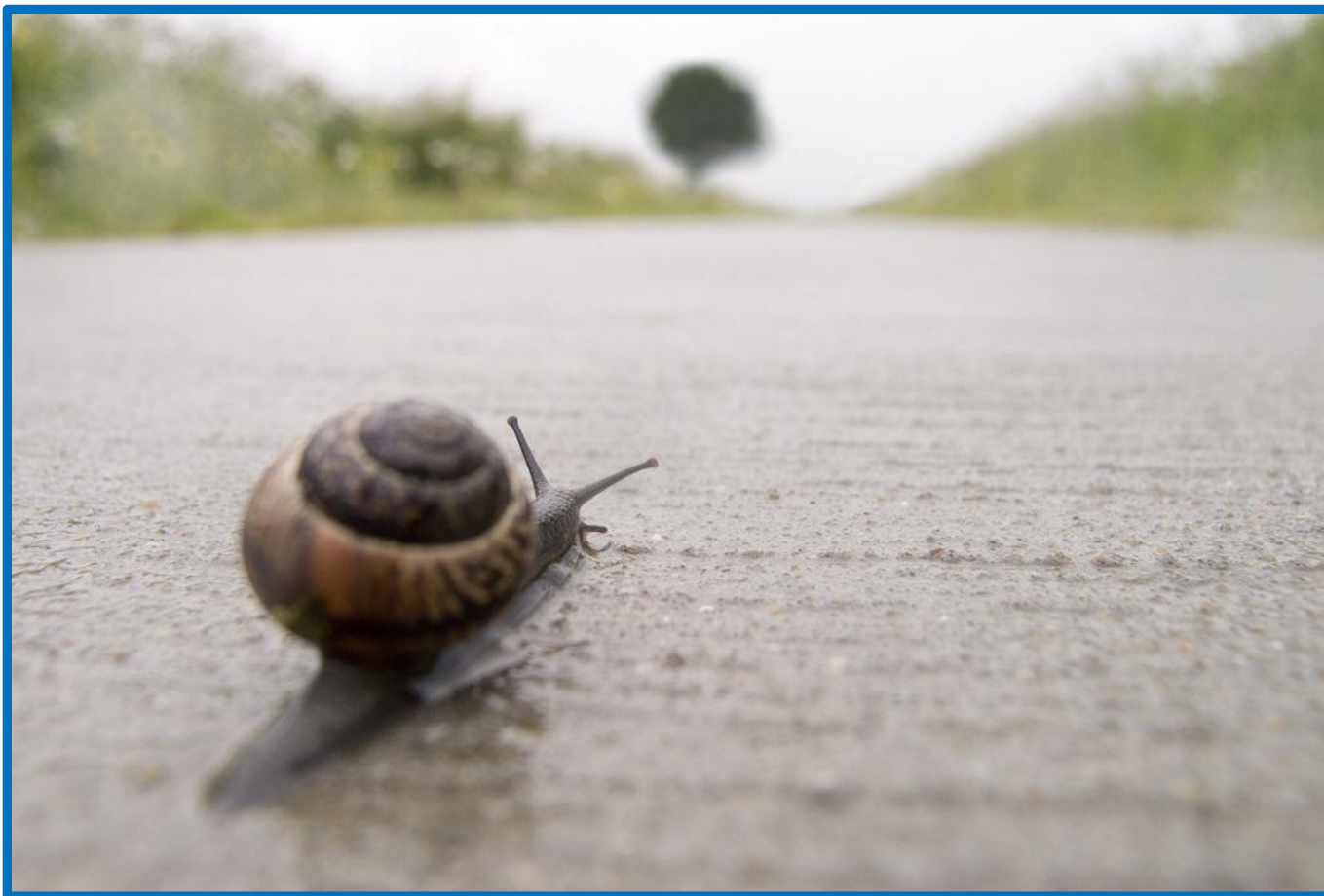

23rd International Congress on the Education of the Deaf 6-9 July 2020, BRISBANE

- ▶ Koná se každých 5 let (od roku 1970, předtím nepravidelně od roku 1878, vč. kongresu v Miláně v roce 1880, poslední v roce 2015 v Athénách - <http://www.iced2015.com/en/index.php>).
- ▶ Cca 1 000 účastníků z 50 zemí, pestrá témata (Jazyk a gramotnost, CI, Přístupnost vzdělávacího prostředí, Včasná rodičovská intervence, Celoživotní učení, Technologická podpora ve vzdělávání, Vzdělávání učitelů).

BUDOUNOST

DĚKUJI ZA POZORNOST

: Alexandr Zvonek

: Alexandr.Zvonek@gmail.com

: +420 777 853 210 (SMS, WhatsApp)

